

Школска 2014/2015. година

Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

III разред

Шифра: _____

1.	<p>Прочитај строфу из песме <i>Колајна</i> Тина Ујевића и напиши којим стихом је испевана и каква је рима према редном броју стихова коришћена.</p> <p>„Мирис лепоте струји у тој коси, њене су усне пуне слатке варке, њене су руке дрхтаве и жарке, попор и пламен усред ока носи.”</p> <p>а) стих: _____ б) рима: _____</p>	
2.	<p>Напиши назив стилске фигуре која је посебно назначена у понуђеној строфи песме <i>Свакидашња јадиковка</i> Тина Ујевића.</p> <p>„И кости су му уморне, и душа му је жалосна, _____ и он је сам и запуштен” (назив стилске фигуре)</p>	
3.	<p>Препознај писца на основу понуђеног описа и његово име и презиме напиши на линији испод _____ описа.</p> <p>„Књижевни опус овог писца чини читаву једну библиотеку: у оквиру сабраних дела овај писац је представљен у педесет књига. Он је средишња личност не само хрватске књижевности XX века него и 'највећа књижевна појава целокупне хрватске повијести' (И. Франгеш). Задивљујућа је тематска и жанровска разноврсност његовог дела а још више изузетно и свестрано развијена личност овог писца који упија, сажима и коментарише сву литерарну, историјску и политичку праксу свога времена. Написао је петнаестак драма, од којих су најпознатије оне из циклуса о Глембајевима у којима писац по узору на скандинавску драму акценат ставља на унутрашњи, психолошки сукоб у јунацима.”</p> <p>_____ (име и презиме писца)</p>	
4.	<p>Сценограф је:</p> <p>а) особа која даје упутства глумцима за кретање на сцени; б) особа која опрема сценски простор; в) особа задужена за сценски покрет.</p>	

5.	<p>Пажљиво прочитај одломак из дела Салашар Вељка Петровића, па на линији напиши шта значи реч НАЋВЕ.</p> <p>„Зашто бар на тепсији не унесе ту проклету кувану кокош? Па одсудно шчепа виљушку и нож и поче енергично да тестерише батак с посребреним крајем. У исти мах прасну кикот, немилосрдан, неодољив кикот који је тресао чак и попа Блажу, с богоугодним трбухом као наћве с квасним тестом”</p> <p>_____</p>	
6.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак и одговори на захтев испод њега.</p> <p>„Фатумом пролазности и смрти нарочито је обележена њена најбоља збирка. Перспектива из које су дате судбине појединаца и породица оригинална је и симболична. Све приповетке, изузев последње две, почињу на исти начин: сликом паланачког гробља и детаљним описом запуштеног гроба јунака приповетке, а понекад, као у најбољој приповеци у књизи, описом гробова и свих других личности.”</p> <p>а) Наведи наслов збирке о којој се говори у овом одломку</p> <p>_____</p> <p>б) Наведи аутора који је ту збирку написао.</p> <p>_____</p> <p>в) Наведи име „најбоље приповетке” која се спомиње у одломку.</p> <p>_____</p>	
7.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу па заокружи слово испред описа који је најтачније представља.</p> <p>„Смрт је твоја љубав при свакоме кроку, смрт је у твојем ићу, у твојему пићу, смрт је у твојем даху, и у твојем боку, смрт, и смрт, и смрт у Нади и Открићу.”</p> <p>а) У наведеној строфи од четири стиха јавља се опкорачење. Стихови имају исти број слогова а рима је мушка, парна.</p> <p>б) Наведена строфа има четири стиха различите дужине. Рима је женска и парна.</p> <p>в) Наведена строфа је катрен. Рима је женска, укрштена. Стих је дванаестерац.</p>	
8.	<p>Подвучи стих који не припада наведеном одломку из песме <i>Сунцокрети</i> Јована Дучића и напиши из које песме потиче стих који је вишак и ко је аутор те друге песме.</p> <p>„У тужном оку сунцокрета, И у дну тужне душе моје, _____ Што немо прати неба блудње, _____ (наслов песме из које је стих „вишак”) Ту су све жеђи овог света, Сва неспокојства и све жудње.” _____ (име и презиме аутора те песме)</p>	
9.	<p>Поред Вуковог назива наведи одговарајући термин према савременој класификацији народне књижевности:</p> <p>а) „пјесме на међи” : _____;</p> <p>б) „гатке” : _____;</p> <p>в) „јунаци и коњи њихови” : _____;</p> <p>г) „вјеровања у ствари којијех нема” : _____.</p>	

10.	<p>Пажљиво прочитај следеће реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи Т, а ако је нетачна, заокружи Н.</p> <p>а) Доживљени говор представља „унутрашњи глас” јунака исказан у првом лицу. Т Н</p> <p>б) Обично се сматра да доживљени говор представља комбинацију два гласа: јунаковог и приповедачевог. Т Н</p> <p>в) Доживљени говор је карактеристичан за прозу епохе реализма. Т Н</p> <p>г) Постоје тачно одређени језички и интонациони индикатори доживљеног говора у наративном тексту. Т Н</p>	
11.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу и одговори на захтеве испод ње.</p> <p>„Ја, син мутнога ловца, и видра и овца, заvoleо сам у граду колонијалну Хану, кћер тужнога трговца, Јевреја удовца крај гробља што је држо бакалницу и механу.”</p> <p>Наведени стихови су из циклуса песама под називом _____, писца _____, који је стварао у _____ веку.</p>	
12.	<p>Натпис на надгробном споменику, који формално може бити у стиху или у прози, у коме се садржински сажето описују покојникове особине, заслуге, жеље и смрт и то тоном који је дидактички, филозофски или шаљив назива се:</p> <p>а) епиграм; б) епитаф; в) коментар.</p>	
13.	<p>Заокружи две тачне тврдње. Иницијална формула Милијине варијанте песме <i>Бановић Страхинја</i>: „Нетко бјеше Страхинићу Бане”:</p> <p>а) одмах показује да певач не влада добро српским језиком; б) одмах истиче певачев став према главном јунаку; в) открива певачеву збуњеност у непознатом амбијенту; г) најављује јунака изузетног по човечности и јунаштву; д) истиче ауторство певача и начин његовог извођења; ђ) указује на певачево колебање при избору главног јунака.</p>	
14.	<p>Поред наслова сваког дела напиши број под којим се налази име лика који се у том делу појављује. Два лика су вишак.</p> <p>1. Стипан — <i>Људи говоре</i> 2. Луца — <i>Мрачајски прото</i> 3. Ивона — <i>Поварета</i> 4. Стевица — <i>Госпа Нола</i> 5. Станојла 6. Судац</p>	

15.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак из секундарне литературе и одговори на захтев испод њега.</p> <p>„То је јесанје uma i srca, čas duže čas kraće, čas glasnije čas prigušenije, čas čisto čas hrapavo – ne samo u pevanjima nego i u strofama i u pojedinim rečenicama. Јесанје између beline noža i beline majčinog mleka, између beline kreča kojim se polivaju pobijeni i beline dana, између škripanja kame i ptičje pesme, између krvnikove psovke i blagog poziva 'druže', између smrti i života, између ljudskog naličja i lica.”</p> <p>Наведи наслов дела о којем говори овај одломак. _____</p> <p>Наведи име аутора који је то дело написао. _____</p> <p>Којој књижевној врсти припада то дело? _____</p>	
16.	<p>У наведеном одломку подвуци реченицу која је „уљез” и образложи критеријум.</p> <p>Новела је епска књижевна врста која сажето, згуснутим приповедањем и једноставном фабулом приказује неки догађај. Ову врсту карактерише упечатљив обрт који произилази из кризне ситуације. У новели се напетост најчешће постиже ретардацијом. Иначе, назив новела значи: нов догађај, нова прича, нешто што се још није чуло.</p> <p>ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: _____</p> <p>_____</p>	
17.	<p>У <i>Антологији новије српске лирике</i> Богдана Поповића бројчано су најзаступљеније песме (заокружи тачан одговор):</p> <p>а) Јована Јовановића Змаја;</p> <p>б) Лазе Костића;</p> <p>в) Јована Дучића;</p> <p>г) Милана Ракића.</p>	
18.	<p>Допуни реченицу тако да она буде тачна.</p> <p>Издање које садржи верну и потпуну верзију текста неког књижевног дела у коме се не мења језик писца, осим што се правопис усаглашава са савременом нормом и исправљају се омашке, (с тим што се у напомени увек даје изворни облик текста), које садржи и напомене и објашњења, индексе појмова, речник и библиографију назива се _____.</p>	
19.	<p>Прочитај пажљиво одломак и одговори на питање:</p> <p>„Mutno је sve to u nama, draga moja dobra Beatrice, nevjerovatno mutno.”</p> <p>Који драмски јунак изговара наведене речи? _____</p> <p>(пуно име и презиме јунака)</p>	
20.	<p>Подвуци појам који не припада низу и укратко објасни зашто му ту није место.</p> <p>експресионизам, зенитизам, суматраизам, симболизам, футуризам</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	

Број бодова: _____

Тест прегледао/ла: _____

РЕШЕЊА (трећи разред)**НАПОМЕНА: ТЕСТ СЕ ИСПУЊАВА ЋИРИЛИЦОМ; ОДГОВОРИ ОТВОРЕНОГ ТИПА МОРАЈУ БИТИ УСКЛАЂЕНИ СА ПРАВОПИСОМ.**

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање
1.	а) једанаестерац б) обгрљена (рима)	Ако су оба одговора тачна, задатак се бодује као 1 бод.
2.	Анафора/полисиндет(он)	1 бод
3.	Мирослав Крлежа	1 бод
4.	б) особа која опрема сценски простор	1 бод
5.	Посуда од дрвета (корито) у којем се меси тесто (за хлеб).	1 бод (признаје се сваки опис речи који одговара значењу)
6.	а) <i>Кроника паланачког гробља</i> б) Исидора Секулић в) <i>Госпа Нола</i>	Уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
7.	в)	1 бод
8.	<u>И у дну тужне душе моје,</u> <i>Јасика</i> , Милан Ракић	Уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
9.	а) лирско-епске песме (епско-лирске песме) б) бајке в) културно-историјска предања г) демонолошка и митолошка предања (признају се и одговори у једнини)	Уколико су тачна три или четири одговора, онда се даје 1 бод. Напомена: Одговори морају бити целовити, не признаје се уколико ученик напише нпр. само демонолошка предања, нити балада уместо лирско-епске песме.
10.	а) Н б) Т в) Т г) Н	Уколико су тачна три или четири одговора, онда се даје 1 бод.
11.	Наведени стихови су из циклуса песама под називом <i>Хана</i> писца <u>Оскара Давича</u> , који је стварао у <u>двадесетом (XX, 20.)</u> веку.	Уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.

12.	б) епитаф	1 бод
13.	б) одмах истиче певачев став према главном јунаку г) најављује јунака изузетног по човечности и јунаштву	Ако су оба одговора тачна, задатак се бодује као 1 бод.
14.	<u>3</u> Људи говоре <u>4</u> Мрачајски прото <u>2</u> Поварета <u>5</u> Госпа Нола	Уколико су тачна три одговора, онда се даје 1 бод. Уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
15.	Јама Иван Горан Ковачић поема	Уколико су тачна два одговора, онда се даје 1 бод. Уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
16.	Треба подвући: <u>У новели се напетост најчешће постиже ретардацијом.</u> Образложење (на пример): Подвучена реченица је у супротности са жанровским одређењем новеле с обзиром на то да ретардација представља задржавање или успоравање радње.	Све тачно, 1 бод. Напомена: Прихватају се сви тачни, смислено обликовани одговори.
17.	в) Јована Дучића	1 бод
18.	критичко издање /критичко	1 бод
19.	<u>Леоне Глембај (Данијели)</u> (Признаје се само одговор са пуним именом и презименом јунака.)	1 бод
20.	<u>симболизам</u> зато што припада модерни/ зато што не припада авангарди	Ако су оба одговора тачна, задатак се бодује као 1 бод.